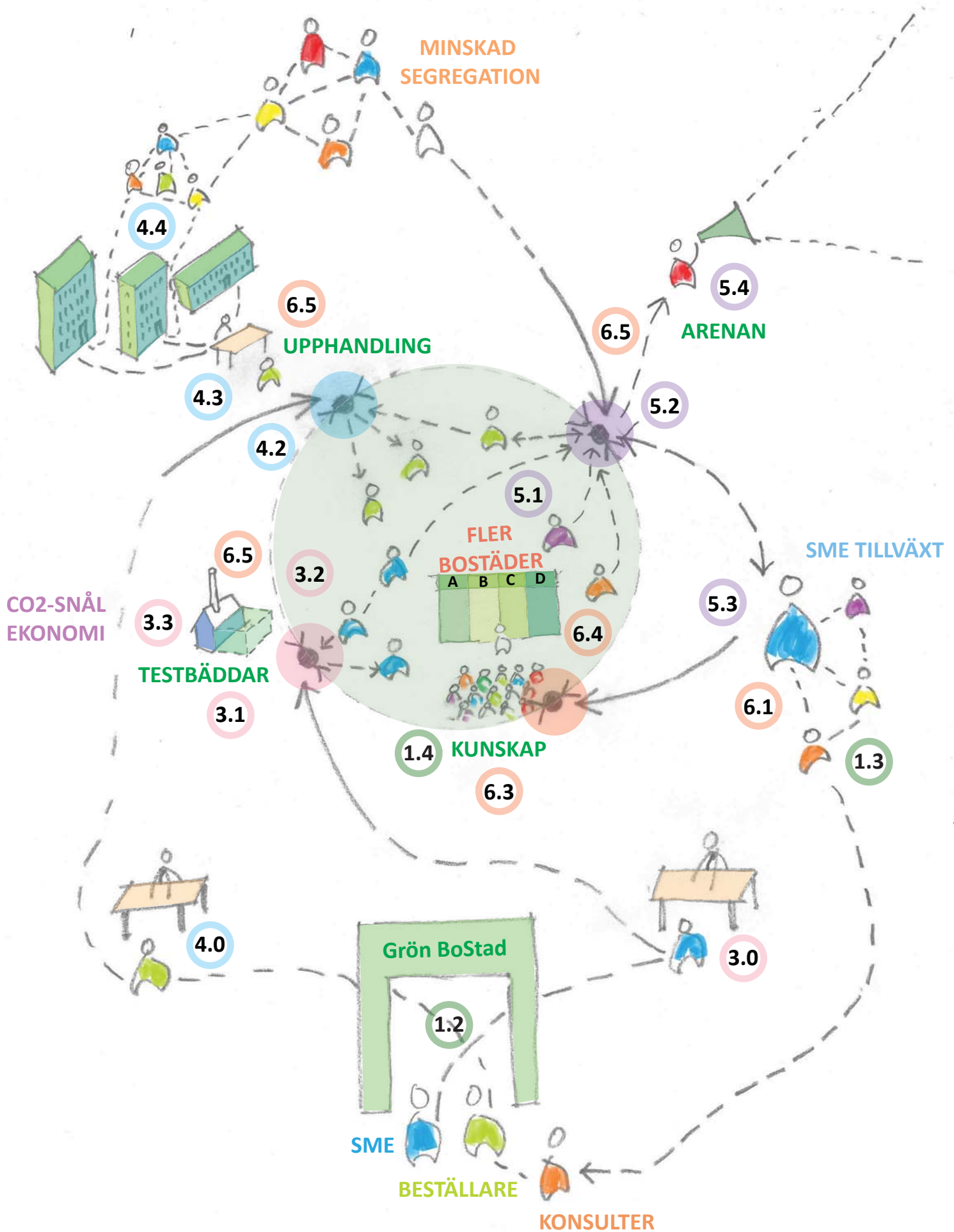

Grön BoStad Stockholm

samverkan för hållbar stadsutveckling - diagram 2 "snurran" ES 160331

Typ	EU-medel/Investeringar för tillväxt och sysselsättning/Stockholm/1 Huvudstadsregionens särskilda utmaningar
Status	Skickad
Sparad	2016-03-31
Mottagare	Tillväxtverket

1. Uppgifter om projektet

1.1 Projektets namn	Grön BoStad Stockholm
1.2 Datum för projektstart	2016-08-01
1.3 Datum för projektavslut	2019-07-31

1.4 Län och kommuner som omfattas av projektets verksamhet				
Stockholm				
Botkyrka	Danderyd	Ekerö	Haninge	Huddinge
Järfälla	Lidingö	Nacka	Norrtälje	Nykvarn
Nynäshamn	Salem	Sigtuna	Sollentuna	Solna
Stockholm	Sundbyberg	Södertälje	Tyresö	Täby
Upplands-Bro	UpplandsVäsby	Vallentuna	Vaxholm	Värmdö
Österåker				

Typ av projekt	Samverkansprojekt
Har projekt sökt finansiering ur minst två programområden?	Nej
Sammanfattande projektbeskrivning	<p>Visionen med Grön BoStad Stockholm är att forma sektorsövergripande samverkan inom quadruple helix med målen att skapa tillväxt i små- och mellanstora företag (SME) och att bidra aktivt till en regional koldioxidsnål ekonomi samt minskad segregation. Genom att röja hinder för SME, lyfta fram exempel, stärka processer och bygga kunskap kommer Grön BoStad påverka den enorma kraftsamlingen inom bostadssektorn och därmed bidra till en långsiktig, koldioxidsnål och hållbar stadsutveckling.</p> <p>GrönBoStad syftar till att bidra till Stockholmsregionens hållbara stadsutveckling och att stödja övergången till en CO2-snål ekonomi genom att undanröja hinder för tillväxt av små och medelstora företag (SME). Affärsmöjligheter kommer att skapas genom att aktiviteter genomförs inom bostadssektorn i Storstockholm; inom följande områden: nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder. Projektet kommer att bidra till fler demo- och testbäddar, skapa förutsättningar som gör det möjligt för företagen att delta i innovationsinriktade upphandlingar. Kommunerna och andra beställare ska utveckla sin upphandlarfunktion så att de kan ställa rätt krav för att få in ny koldioxidsnål teknik och nya miljövänliga innovativa material i våra bostäder. Vidare ska projektet skapa en arena för matchmaking med syfte att koppla samman beställare, konsulter och leverantörer samt erbjuda rådgivning och sprida kunskap till SME-företag och kommuner inom hållbar</p>

stadsutveckling. Genom att skapa förutsättningar för SMEs på en hemmamarknad skapas även förutsättningar för dem att nå ut på en exportmarknad. Grön BoStad ska skapa en plattform för att länka, kitta och överbrygga existerande projekt i Stockholmsregionen.

Genom KTH, IVL, SUST och Länsstyrelsens medverkan kommer regionens utvecklingsprojekt att kunna följas och bevakas. Ambitionen är att länka projekt som annars inte skulle känna till varandra och därmed skapa utbyten av kunskap och erfarenheter inom hållbart stadsbyggande. I de fall då projekten ses som särskilt viktiga för regionens utveckling kommer Grön BoStad Stockholm att sträva efter att etablera samarbeten. Bland de fall som redan identifierats finns till exempel Södertörnsmodellen, Fittja Peoples, Palace i Botkyrka, Grow Smarter i Stockholm och IOU Design i Södertälje.

Grön BoStad Stockholm kommer att skapa tillväxt hos innovativa företag, samla stora delar av byggsektorn, locka fram relevanta SME som vill vara med (och kan bidra) i den byggboom som nu sker, engagera fler kvinnliga företagsledare och innovatörer, koppla in flera kommuner och dess kommunala bostadsbolag samt involvera forskare och studenter. Detta uppdrag ligger inte helt inom varje enskild parts nuvarande verksamhet men är samtidigt nödvändigt för samtliga parter fortsatta utveckling och regionens hållbara utveckling. Grön BoStad är en sammahållen strategisk satsning för att skapa den rumsligt balanserade utveckling i Stockholmsregionen som operativa programmet önskar. Projektet strävar efter att bryta den stuprörsmentalitet som tidvis råder inom respektive organisationer och sammanför avdelningar för samhällsbyggande, näringslivssamverkan, miljöteknik, tillväxt, klimat och energi för att kitta, länka och överbrygga mellan befintliga satsningar. Exempel på dessa redan befintliga nätverk, genomförda projekt samt pågående tvärvetenskaplig, transdisciplinär och tillämpad forskning är: Stockholm Cleantech, Hållbara Järva, Innovationsplattform hållbara Stockholm, ElectricCity och Hammarby Sjöstad 2.0, Stockholm Business Region Development Högdalen, 100Gruppen, Klimatpakten, Strategisk innovationsagenda för Smarta hållbara städer, Green Boost, m.fl. Ett omfattande mobiliseringsarbete bland dessa aktörer har skett genom de förstudier som hölls 2014 samt ett antal träffar, seminarier och arbetsmöten under 2015.

2. Uppgifter om sökande

2.1 Organisationsnummer	202100-3054
2.2 Organisationsnamn	KTH
2.3 Juridisk form	22
2.4 Organisationens postadress	Centrum för hållbart samhällsbyggande
2.5 Organisationens postnummer	100 44
2.6 Organisationens postort	Stockholm
2.7 Arbetsställennummer	1906-4955
2.8 Arbetsställenamn	KUNGLIGA TEKNISKA HÖGSKOLAN
2.9 Besöksadress	Teknikringen 74D
2.10 Postnummer	100 44
2.11 Postort	Stockholm
2.12 Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?	Ja
2.13 Omfattas er organisation av Lagen om	Ja

offentlig upphandling (LOU) eller annan
upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?

2.14 Eventuellt beviljat stöd utbetalas till ert
Ange nummer för valt betalningssätt

1

15653-9

2.15 Kontaktperson

Namn Erik Stenberg
Telefon 08 790 8392
E-post erik.stenberg@arch.kth.se

2.16 Projektledare

Namn Erik Stenberg
Telefon 087908392
E-post erik.stenberg@arch.kth.se

2.17 Ekonomi

Namn Liudmila Lindell
Telefon 08 790 86 60
E-post liudmila.lindell@abe.kth.se

3. Samverkansparter

3.1 Organisationsnummer 556116-2446
3.2 Samverkanspart IVL Svenska Miljöinstitutet
3.3 Juridisk form Övriga aktiebolag
3.4 Organisationens postadress BOX 21060
3.5 Organisationens postnummer 100 31
3.6 Organisationens postort Stockholm
3.7 Är samverkansparten
momsredovisningskyldig för projektets
verksamhet? Ja
3.8 Omfattas Samverkansparten av Lagen om
offentlig upphandling (LOU) eller annan
upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF? Nej
3.9 Arbetsställesnummer 2157-6608
3.10 Arbetsställesnamn IVL SVENSKA MILJÖINSTITUTET AB
3.11 Kontaktperson
Namn Johan Strandberg
Telefon 010-7886598
E-post johan.strandberg@ivl.se
3.12 Projektledare
Namn Johan Strandberg
Telefon 010-7886598
E-post johan.strandberg@ivl.se
3.13 Ekonomi
Namn Susanne Lundqvist
Telefon 010-7886529
E-post Susanne.Lundqvist@ivl.se
3.1 Organisationsnummer 556753-4010
3.2 Samverkanspart Sustainable innovation
3.3 Juridisk form Övriga aktiebolag

3.4 Organisationens postadress	BARNHUSGATAN 3
3.5 Organisationens postnummer	111 23
3.6 Organisationens postort	Stockholm
3.7 Är samverkansparten momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?	Ja
3.8 Omfattas Samverkansparten av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?	Nej
3.9 Arbetsställesnummer	4693-6597
3.10 Arbetsställesnamn	SUSTAINABLE INNOVATION I SVERIGE AB
3.11 Kontaktperson	
Namn	Thomas Sundén
Telefon	070-9441170
E-post	thomas.sunden@sust.se
3.12 Projektledare	
Namn	Thomas Sundén
Telefon	070-9441170
E-post	thomas.sunden@sust.se
3.13 Ekonomi	
Namn	
Telefon	
E-post	
3.1 Organisationsnummer	202100-2247
3.2 Samverkanspart	Länsstyrelsen Stockholm
3.3 Juridisk form	Statliga myndigheter
3.4 Organisationens postadress	BOX 22067
3.5 Organisationens postnummer	104 22
3.6 Organisationens postort	Stockholm
3.7 Är samverkansparten momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?	Ja
3.8 Omfattas Samverkansparten av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?	Ja
3.9 Arbetsställesnummer	1907-7890
3.10 Arbetsställesnamn	LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN
3.11 Kontaktperson	
Namn	Majlis Nilsson
Telefon	010-2231474
E-post	majlis.nilsson@lansstyrelsen.se
3.12 Projektledare	
Namn	Anna-Lena Lökvist Andersen
Telefon	010-2231450
E-post	anna-lena.lovkvist.andersen@lansstyrelsen.se
3.13 Ekonomi	
Namn	
Telefon	
E-post	

4. Bakgrund och omvärld

Bakgrund

Visionen med Grön BoStad Stockholm är att forma sektorsövergripande samverkan inom quadruple helix med målen att skapa tillväxt i små- och mellanstora företag (SME) och att bidra aktivt till en regional koldioxidsnål ekonomi samt minskad segregation. Genom att röja hinder för SME, lyfta fram exempel, stärka processer och bygga kunskap kommer Grön BoStad påverka den enorma kraftsamlingen inom bostadssektorn och därmed bidra till en långsiktig, koldioxidsnål och hållbar stadsutveckling.

Rapporten Skillnadernas Stockholm (2015) påvisar att det kan skilja upp till 8 år i medellivslängd mellan boende i Stockholms stads olika stadsdelar beroende på hur socio-ekonomiskt utsatta de är. Skillnaderna i länet är troligtvis ännu större och växer. Samtidigt har Stockholmsregionen bättre förutsättningar än många andra delar av landet att konkurrera på en global arena. Stockholms län har hög befolkningstäthet och är landets främsta tillväxtmotor. Stockholms län är trots den oerhört starka urbaniseringen världsledande vad gäller låga koldioxidutsläpp per invånare (bortsett från konsumtion), vattenkvalité, återvinning av sopor, luftföroreningar osv. Men det finns en del kvar vad gäller introducering av ny innovativ miljöteknik. För att bli en ledande region vad gäller utveckling av grön teknik så behöver strukturer för samarbeten mellan samhälle, företag och akademien vidareutvecklas och förfinas. Plattformar för samarbete och innovation bör skapas för att länet skall kunna nå sin fulla potential vad gäller miljötekniska innovationer. (OECD, 2013)

Behovet i regionen är fler bostäder. Problemet är att nuvarande stadsbyggande inte gynnar SME tillväxt och snarare leder till ökad segregation. Byggsektorn i Sverige omfattar ca 10% av alla förvärvsarbetande i Sverige och av Sveriges ca 23 tusen bygg- och anläggningsentreprenadföretag har 99% färre än 100 anställda. Byggindustrin är en mansdominerad bransch där andelen kvinnor har legat runt 8 procent de senaste tio åren. Svenska byggsektorn har dessutom under lång tid setts som obalanserad och kritiserats för att vara konkurrensbegränsande. I "Skärpning gubbar" (SOU 2002:115), "Sega gubbar" (Statskontoret 2009:6) samt "Entreprenadupphandlingar" (Konkurrensverkets rapport 2014:4) redovisas ett antal utmaningar: låga incitament till effektivisering, kompetenshöjning och utveckling, långsam förändringsbenägenhet, låga anbud, ramavtal, löpande räkningar och andra upphandlingsrelaterade faktorer, mm. Vidare har det identifierats 38 hinder för energieffektivisering av flerbostadshusbeståndet i Sverige inom sex olika områden: organisation och kunskap, regelverk, upphandling, energisystem, teknik och design samt ekonomi (Anund Vogel, Lundqvist, Blomkvist & Arias 2016). Hela byggsektorn bör engageras; med mer miljöanpassad teknik, nya material, innovativa arbetsformer samt de boendes involvering kan vi nå en god bebyggd miljö, jämställdhet och lika möjligheter för alla boende i Stockholmsregionen.

KTH, IVL Svenska Miljöinstitutet, Sustainable innovation och Länsstyrelsen Stockholm samverkar i projektet för att röja hinder och bidra till regionens hållbara stadsutveckling, både miljömässig och social. Denna samverkan mellan parter kommer att bädda för ett projekt med insatser av olika karaktär som kan ta sig an regionens särskilda utmaningar som beskrivet i det operativa programmet. Grön BoStad Stockholm kommer att kitta, länka och överbrygga de utvecklingsprojekt som redan pågår samt bilda den plattform som behövs för att sprida goda exempel på hållbar stadsutveckling till omvärlden.

Omvärld och samverkan

Stockholmsregionen står inför en historisk utmaning. Stockholms befolkning ökar och bostadsbristen är stor. Stockholms läns befolkning beräknas öka från dagens 2,2 miljoner till 2,7 miljoner år 2030 och 3,0 miljoner år 2045. I länet planeras därför 300 tusen lägenheter att byggas fram till 2030. (TMR Demografisk rapport 2014:4 Stockholms län & Huvudrapport Befolkningsprognos 2014, 2023/45) Under perioden 2001-2012 permanentades (framförallt fritidshus som blev året-runt-boende) knappt 11 tusen bostäder i länet. (TMR 2013:08 Tillägg till bostadsbyggnadsplaner för kommunerna 2013-2022) Samtidigt ökar den segregationen i det befintliga bostadsbeståndet på drygt 1 miljoner bostäder. Dessutom behöver många befintliga bostäder renoveras, varav de ca 200 tusen bostäderna från miljonprogramsepoken står mest i fokus. På senare tid har också den stora mängden av nyanlända ökat trycket på bostadsmarknaden. Framförallt skenar den ekonomiska segregationen mellan boendegrupper, mellan bostadsområden och mellan kommuner. (TMR Demografisk rapport 2014:9 Segregation i Stockholms län) Nationellt engagerar bostadsfrågan lika mycket som på 1930-talet. Boverket har beräknat det nationella behovet till ca 700 tusen lägenheter fram till 2025, dvs 70 tusen lägenheter per år. Ansträngningen att öka bostadsbyggandet för att nå dessa behov riskerar att tära på kvaliteten genom att miljömässiga och sociala hållbarhetsmål sänks eller åsidosätts.

I Stockholm Green Economy Leader Report (LSE 2013) anges att bostadssektorn i länet står för 32% av energianvändningen. Även om det inte byggs så koldioxidutsläppen i sektorn relativt låga på grund av fjärrvärmeomställningen på 1980-talet, kärnkraften och höga andelen biobränslen (Global utmaning 2015). Erfarenheter från länets olika utvecklingsprojekt inom hållbart samhällsbyggande har svårt att spridas och nå ut. Den expertis som finns kring miljöteknik i Stockholmsregionen anses kunna kommersialiseras och användas bredare än idag.

KTH har nyligen bildat ett Centrum för hållbart samhällsbyggande där tvärvetenskaplig kompetens samlas: arkitekter, samhällsplanerare, fastighetsekonomer, trafiksystemvetare, mark- och vatteningenjörer, geovetare, filosofer, byggingenjörer och teknikhistoriker. De utgör en unik resurs för de komplexa frågor som rör dagens hållbara samhällsbyggande och genomförde förstudien *Green Boost*, 2014. IVL har en bred expertis inom hållbart samhällsbyggande, vilken innefattar naturvetenskapliga, tekniska och samhällsvetenskaplig kompetenser, och har ett nära samarbete med både privata och offentliga aktörer. Institutet koordinerar eller medverkar i flera EU-projekt med fokus på hållbar stadsutveckling, t.ex. Cityfied och Nezer. IVL ledde *Miljöteknik för tillväxt*, under förra programperioden. Sustainable innovation (SUST) har sin bakgrund i Energimyndighetens forskningsprogram *Energi, IT och Design*, (2006-2009). Programrådet bildade ett centrum för energieffektivisering där forskningsresultat snabbare kunde omsättas i tillämpningar och nyföretagande. SUST behåller denna starka koppling mellan forskning, innovation och näringsliv. Länsstyrelsen Stockholm kommer tillsammans med KSL och Landstinget att utgå i från EU-, nationella, regionala och kommunala perspektivet som låg till grund för förstudien *Tillväxtskapande hållbar samhällsplanering*, 2014.

Genom KTH, IVL, SUST och Länsstyrelsens medverkan kommer regionens utvecklingsprojekt att kunna följas och bevakas. Ambitionen är att länka projekt som annars inte skulle känna till varandra och därmed skapa utbyten av kunskap och erfarenheter

Koppling till det regionala näringslivet

inom hållbart stadsbyggande. I de fall då projekten ses som särskilt viktiga för regionens utveckling kommer Grön BoStad Stockholm att sträva efter att etablera samarbeten. Bland de fall som redan identifierats finns till exempel Södertörnsmodellen, Fittja Peoples, Palace i Botkyrka, Grow Smarter i Stockholm och IOU Design i Södertälje.

Grön BoStad Stockholm kommer att skapa tillväxt hos innovativa företag, samla stora delar av byggsektorn, locka fram relevanta SME som vill vara med (och kan bidra) i den byggboom som nu sker, engagera fler kvinnliga företagsledare och innovatörer, koppla in flera kommuner och dess kommunala bostadsbolag samt involvera forskare och studenter. Detta uppdrag ligger inte helt inom varje enskild parts nuvarande verksamhet men är samtidigt nödvändigt för samtliga parter fortsatta utveckling och regionens hållbara utveckling. Grön BoStad är en sammahållen strategisk satsning för att skapa den rumsligt balanserade utveckling i Stockholmsregionen som operativa programmet önskar. Projektet strävar efter att bryta den stuprörsmentalitet som tidvis råder inom respektive organisationer och sammanför avdelningar för samhällsbyggande, näringslivssamverkan, miljöteknik, tillväxt, klimat och energi för att kitta, länka och överbygga mellan befintliga satsningar. Exempel på dessa redan befintliga nätverk, genomförda projekt samt pågående tvärvetenskaplig, transdisciplinär och tillämpad forskning är: Stockholm Cleantech, Hållbara Järva, Innovationsplattform hållbara Stockholm, ElectricCity och Hammarby Sjöstad 2.0, Stockholm Business Region Development Högdalen, 100Gruppen, Klimatpakten, Strategisk innovationsagenda för Smarta hållbara städer, Green Boost, m.fl. Ett omfattande mobiliseringsarbete bland dessa aktörer har skett genom de förstudier som hölls 2014 samt ett antal träffar, seminarier och arbetsmöten under 2015.

Stockholm Cleantech är den organisation som bildades när projektet Miljöteknik för tillväxt (ERUF 2009-2011) avslutades med ambitionen att vara den självklara regionala plattformen för miljöteknikföretag. Stockholm Cleantech ska fylla en viktig roll som brygger mellan företagen och exempelvis KTH, SBR, IVL eller myndigheter och utgöra en mötes- och utställningsplats för företagen. Via Stockholm Cleantech får företagen de kontakter de behöver exempelvis mot EU eller forskningsinstitutioner. Inom regionen ökade samverkan mellan STING (Stockholm Innovation and Growth), Stockholm Business Region Development (SBRD) och Stockholm Cleantech. I sin nuvarande form har aktörerna bakom Stockholm Cleantech stark förankring bland företag, investerare och forskare, medan den lokala förankringen är sämre. Nationellt lyckades man bättre än regionalt. Via ASSET Föreningen för svensk miljöteknik etablerade Stockholm Cleantech en plattform i regionen som fokuserade på att ta emot nationella och internationella studiebesök för att marknadsföra spetskompetens inom svensk miljöteknik.

Green Boost Stockholm undersökte under hösten 2014 förutsättningarna att skapa tillväxt hos SME genom den omfattande renoveringsprocess som Stockholms läns flerbostadshus från miljonprogramsepoken står inför. Till exempel har ett nätverk av ca 30 aktörer från alla sektorer i quadruple helix: akademi, näringsliv, offentlig sektor och civilsamhället etablerats. Green Boost har också inventerat start-up och innovationssektorn på företag inom samhällsbyggande med fokus på (och ibland med bärande affärsidé) att minska koldioxidutsläpp. Därigenom har ett 30-tal SME i tidiga skeden av innovationsutveckling identifierats. Redan pågående forskning och akademiska nätverk med bäring på ombyggnad och bostadsbyggande har dessutom

engagerats.

Det nätverk som initierats genom Green Boost utgörs av följande SME, företag och organisationer: 1 på miljonen, A Million Minds, Botkyrka kommun, Botkyrkabyggen, Cero, Cleantech Högdalen, Einar Mattsson, Familjebostäder i Stockholm, Fastighets AB Förvaltaren, Sundbyberg, Greenilizer Studios, Grundels, Hållbara Järva, IVL, KSL, KTH Innovation & Näringslivsamverkan, Link Arkitektur, Miklo, Mitt Alby, NCC, Open Lab, RotPartner, SABO, SigtunaHem, Skanska, Spridd Arkitekter, Carnegie/Stendörren, STING, Stockholm Business Region, Stockholm Clean Tech och Arvalla AB, Stockholmshem, Svenska Bostäder, Södertälje kommun, TelgeHovsjö.

EU's strategi för Östersjöregionen

Ej aktuellt vid projektstart men Grön BoStad Stockholm kommer att undersöka möjligheterna att länka de forskningsprojekt med relevans inom bostadssektorn som KTH, IVL och SUST driver genom Central Baltic Programme. Till exempel Quadruple Helix Central Baltic på KTH ITM och Waterchain där KTH deltar.

5. Mål och resultat

Mål

GrönBoStad syftar till att bidra till Stockholmsregionens hållbara stadsutveckling och att stödja övergången till en CO2-snål ekonomi genom att undanröja hinder för tillväxt av små och medelstora företag (SME). Affärsmöjligheter kommer att skapas genom att aktiviteter genomförs inom bostadssektorn i Storstockholm; inom följande områden: nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder. Projektet kommer att bidra till fler demo- och testbäddar, skapa förutsättningar som gör det möjligt för företagen att delta i innovationsinriktade upphandlingar. Kommunerna och andra beställare ska utveckla sin upphandlingsfunktion så att de kan ställa rätt krav för att få in ny koldioxidsnål teknik och nya miljövänliga innovativa material i våra bostäder. Vidare ska projektet skapa en arena för matchmaking med syfte att koppla samman beställare, konsulter och leverantörer samt erbjuda rådgivning och sprida kunskap till SME-företag och kommuner inom hållbar stadsutveckling. Genom att skapa förutsättningar för SMEs på en hemmamarknad skapas även förutsättningar för dem att nå ut på en exportmarknad. Grön BoStad ska skapa en plattform för att länka, kitta och överbrygga existerande projekt i Stockholmsregionen.

Delprojekten Projektledning (WP1) samt Kommunikation (WP2) delprojekt mål:
- Samla och kommunicera gemensamma erfarenheter och kunskap
- Etablera en digital kanal för regelbunden informationsspridning

Testbäddar (WP 3) delprojekt mål:
- Skapa fler demo- och testbäddar där företag får möjlighet att testa och visa upp sin teknik för att skapa större trovärdighet och synlighet gentemot kunder och beställare.

Delmål:
- Utföra oberoende teknisk verifiering av 12 företags tekniker
- Stödja uppstarten av 1-2 nya testbäddar
- Samla de befintliga testbäddarna i Stockholmsregionen och sammanställa deras erbjudande gentemot företagen

Upphandling (WP 4) delprojekt mål:

- Att föra offentliga och privata beställare och SME-företag närmare varandra i syfte att öka beställarens trygghet i utveckling och upphandling, förenkla innovativa SME-företags deltagande i offentliga och privata upphandlingar och driva på innovations- och utvecklingskraften i den Svenska bygg- och renoveringsindustrin.

Delmål:

- Utveckla och etablera en metod som, med bibehållen trygghet hos beställaren, förenklar deltagandet för SME-företag i upphandlingar inom bygg- och renoveringssektorn.
- Genomföra 2- 3 innovationsupphandlingar som kommersialiserar SME-företags innovativa produkter/ system/ tjänster som kostnads- klimat- och resurseffektiviserar renoverings- och nybyggnadsprocessen.
- Deltagande av 7-15 SME-företag i de innovationsupphandlingar som projektet genomför.
- Deltagande av 5-10 kommunala bolag i de innovationsupphandlingar som projektet genomför.

Arenan (WP 5) delprojekt mål:

- Att skapa en process för dialog och kommunikation mellan aktörer inklusive en årlig återkommande konferens där aktörerna möts.

- Skapa modeller för kunskapsöverföring mellan företag och kommuner inom hållbar stadsutveckling.

Delmål:

- En kontinuerlig dialog med regionens SME, kommuner och beställare inom bostadssektorn och
- En årlig konferens/mässa etablerad som kan bidra till en hållbar bostadsutveckling i Stockholmsregionen

Kunskap (WP 6) delprojekt mål:

- Identifiera potentiella utvecklingsfall/case tillsammans med kommuner i Stockholms län och bostadsbolag.

Delmål:

- Inventering av forskning, SME och behov. Målet är att hitta och inventera minst 40 forskningsprojekt, minst 30 SME och minst 10 fastighetsbolag avseende deras behov.

- Skapa nätverk inom forskning och samhälle. Minst 80 kontakter ska tas i detta avseende.

- Analys av SME. Minst 20 SME ska analyseras.

- Minst 15 olika workshops ska genomföras.

- Etablera kunskapsdialog mellan SME och forskningsprojekt. Minst 10 ska etableras.

Följeforskning (WP7) delprojekt mål:

- att kontinuerligt och kritiskt granska och följa projektets övriga mål

Målgrupp(er)

Projektets primära målgrupper är:

SME-företag med mindre än 250 anställda, som har potential att växa genom stöd inom demo, hemmamarknad eller export

Beställare som kommuner eller kommunala bostadsbolag som är i begrepp att initiera tillfälliga bostäder, ett nybyggnations-, omvandlings- eller renoveringsprojekt med höga hållbarhetsambitioner.

Projektets sekundära målgrupper är:

Facilitatorer och forskare ingår som projektets resurser, vilka både kommer att lära ut och lära, samt vidareförmedla den nya kunskapen till sakägare. Konsulter på områden där projektgruppen inte har egen kunskap stöttas denna av konsulter som upphandlas i projektet.

Man har kunnat konstatera att miljötekniksektorn inkluderar många både stora och små företag med egen FoU, vilket är naturligt då företagen som inkluderas utvecklar och säljer teknik som ska vara bättre än standard. Ett flertal av de innovativa, ofta unga, företagen är också avknoppade från akademisk

forskning. Det är särskilt viktigt för dessa företag att de ges tillgång till den här typen av infrastruktur för att kunna korta ned tiden från utveckling till försäljning.

Vid utformandet av testbäddarna så kommer projektet att använda sig av dialogprocesser. Dialogprocesser kan användas för att effektivt fånga upp behov och önskemål hos intressenter och öka förståelsen och acceptansen för nya åtgärder. Vidare så kan dialogprocesser stärka relevansen och kvaliteten, eftersom inriktning och resultat är tydligt förankrade hos slutanvändare och speglar de faktiska behoven i samhället. Hos kunderna kommer testbäddarna att öka intresset för och senare även användandet av ny teknik, vilket kommer att bidra till att minska miljöpåverkan och en mer hållbar stadsutveckling.

Det finns ett antal stora hinder för SME tillväxten i Sverige. Det faktum att beställaren (offentlig som privat) prioriterar köpet av en trygg och säker leverans innebär att kvalifikationskraven i upphandlingen ökar vilket försvårar för SME-företag, Företagarna (2012) ;Små företag och offentlig upphandling ; hur går det?;. Samtidigt bekräftar Dan Sjöblom, generaldirektör Konkurrensverket vid konferensen Entreprenadrisker inom bygg och anläggning att konkurrensen inom byggbranschen i Sverige är låg. Även om branschen innehåller tusentals företag, finns det bara ett fåtal som kan ta på sig riktigt stora projekt. Konkurrensen från utländska företag är fortfarande låg och inträdesbarriärerna är höga. Enligt en intervjustudie genomförd av IVL på uppdrag av Stockholm Business Region Development ser SME-företag Sverige som en prioriterad tillväxtmarknad men ser även hinder i kapitalbrist, svårigheter att hitta rätt kompetens, samt en för låg efterfrågan på marknaden. Det är tydligt att offentliga och privata beställare inte känner sig trygga i att handla upp SME-företag med innovativa produkter/ tjänster och system vilket hämmar innovations- och utvecklingskraften bland Svenska SME-företag. Samtidigt pekar Konkurrensverkets forskningsrapport ;Entreprenadupphandlingar; ut hur privata och offentliga beställare kan främja effektivitet och innovation i sina byggprojekt genom att välja lämpliga upphandlingsstrategier som möjliggör en situationsanpassad balans mellan samarbete och konkurrens. På detta sätt har professionella beställare möjlighet att påverka branschens utveckling.

Det finns idag tekniska lösningar och forskning kring hållbar teknik som kan användas för att närma oss klimatmålen men de har svårt att nå ut i praktisk tillämpning. Det behövs en ökad kommunikation mellan de parter som är inblandade i såväl nyproduktion, renovering, omvandling som tillfälliga bostäder. Alla delar i byggkedjan behöver involveras för att nå minskade koldioxidutsläpp. Det handlar bland annat om planerare, upphandlare, företag och forskare. Offentlig och privat sektor behöver kommunicera mer aktivt med varandra. Stockholmsregionen har därför behov av en arena där de olika sektorerna möts för lärande och kontaktskapande.

Förväntat resultat vid projektavslut

Projektet planeras för 5 år men finansiering söks för 3 år.

Grön BoStad kommer efter 5 år att resultera i:
50 antal nya arbetstillfällen hos samarbetande SME-företag
75 antal samarbetande SME-företag
150 antal medverkande SME-företag
20 antal företag som deltagit i någon testbädd
15 antal SME-företag som deltagit i upphandlingar
10 kommunala bostadsbolag som deltagit i upphandlingar
10 antal kvinnor och/eller kvinnligt ledda SME-

företag som engagerats
10 antal engagerade SME som leds av personer med utländsk bakgrund
5 antal grupper ur civilsamhället som involverats i delprojekt

Dessutom kommer varje delprojekt (WP) att ha ett eget prioriterat mål enligt följande:

Projektledning (WP 1) effektmål/uppföljning på kort sikt

- minst 2 fallstudier med dokumenterad metod som uppvisar CO2-minskning och minskad segregation

Kommunikation (WP 2) effektmål/uppföljning på kort sikt

- en etablerad kommunikationskanal till SME och bostadssektorn

Testbäddar (WP 3) effektmål/uppföljning på kort sikt

- 1-2 nya testbäddar med koldioxidsnål teknik startade

Upphandling (WP 4) effektmål/uppföljning på kort sikt

- fler SME-företag har kommit in i offentlig och privat upphandling

Arena (WP 5) effektmål/uppföljning på kort sikt

- en årlig konferens/mässa etablerad som kan bidra till en hållbar bostadsutveckling i Stockholmsregionen

Kunskap (WP 6) effektmål/uppföljning på kort sikt

- minst 20 SME ska analyseras och minst 15 olika SME-workshops ska genomföras

Grön BoStad kommer att sträva efter jämställdhet, lika möjligheter och ickediskriminering inom alla delprojekt för att nå en bättre miljö och hållbar stadsutveckling. Samhällsbyggnadsbranschen i synnerhet men också samhället i stort behöver förstå behovet av att involvera fler i utformandet, byggandet och användningen av den fysiska miljön. Forskare som Carina Listerborn, Katja Grillner, Irena Molina och Catharina Thörn har visat på vikten av ett kritiskt förhållningssätt till och inkluderande design av våra bostäder. Projektledningen för Grön BoStad kommer att involvera forskare och starka forskningsmiljöer kring bostadsfrågor som till exempel CRUSH, SiRen och Architecture in Effect för att skapa metoder som aktivt använder sig av horisontella kriterier.

CRUSH sammanför fem stora forskningsmiljöer för urban- och bostadsforskning i Sverige till en stark forskningsmiljö som kritiskt engagerar sig i frågor om hållbar stadsutveckling generellt, och med specifikt fokus på den akuta bostadskrisen. CRUSH antar att hållbara insatser inte kan vara universella och att de får olika betydelser för olika sociala grupper, samt att dessa betydelser kan komma i konflikt med varandra. Sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetsperspektiv var initialt inte avsett som en illustration av en harmonisk triad utan en framställning av motstridiga intressen och potentiella konflikter. Definitioner och begrepp av hållbarhet är del av processer av emancipation eller exkludering och förutsätter därför en förståelse av jämlikhet och rättvisa. Om inte, så blir hållbar utveckling ett tomt begrepp, som döljer specifika intressen och privilegier. Utifrån denna förförståelse kommer CRUSH att undersöka i vilken grad bostadsmarknaden idag är på väg mot ett dysfunktionellt tillstånd, och vilka insatser som kan göras för att förhindra en sådan utveckling. Bostadsfrågan utgör kärnan för nya ekologiska och klimatsmarta lösningar, social rättvisa och hälsa, och är central för urban ekonomisk utveckling. CRUSH, Formas stark forskningsmiljö

Förväntade effekter på lång sikt

Grön BoStad ska vara en etablerad arbetsmetod och

plattform inom hållbar stadsutveckling i regionen där samverkan mellan näringsliv, akademi, offentlig sektor och civilsamhället råder. Resultaten kommer att kunna användas inom andra områden. Grön BoStad ska bygga möjligheter till ett långsiktigt resultat inom andra delar av den hållbara stadsutvecklingen som transportsystem, hälsa sjukvård, skola och vattensektorn, etc.

KTH Centrum för hållbart samhällsbyggande (CHS) är en möjlig förvaltare av plattformen Grön BoStad efter projektperiodens slut men även IVL, SUST och Länsstyrelsen har kapacitet att fortsätta arbetet. Ett gemensamt förvaltande av plattformen borgar för ett fortsatt starkt engagemang från samtliga involverade parter. Den fortsatta förvaltningen av plattformen kommer att diskuteras och utvecklas av styrgruppen under projektets gång. Målet är att Grön BoStad blir den regionala plattform där andra aktörer kan ta del av kunskap och dra lärdomar inför liknande processer.

Fokusområde Hållbar BoStad på CHS har redan i dag ett väl etablerat nationellt och internationellt sammanhang. Konkret finns idag ett nätverk av enskilda forskare inom ABE-skolan knutet till Hållbar BoStad, bestående av flera cirklar, där några har en mer proaktiv roll, andra är mer reaktiva. Den inre cirkeln deltar aktivt i möten och workshops vilket stärker banden till parter inom och utom KTH och ger möjlighet att tillsammans hitta forskningsfrågor, medan den yttre cirkeln följer diskussionen lite på avstånd och kan bistå med resurser vid behov. Det finns också ett antal forskargrupper inom ABE som redan bedriver forskning i projekt inom områden relaterade till hållbara bostäder och som bjuds in till sammankomster inom Hållbar BoStad, Grön BoStad och Green Boost, t.ex. Architecture in Effect, ITRL, ProcSIBE, Smart Sustainable Cities och Stadsbyggnadsforskning.

Grön BoStad ska bidra till att aktörer i Stockholmsregionen använder innovativ, koldioxidsnål teknik i vid nybyggen, omvandlingar, renoveringar och tillfälliga bostäder. Plattformen ska utmana företag, invånare, kommuner och kunskapsinstitutioner att föreslå och tillämpa innovativa idéer och lösningar när det gäller bostäder. Det som gör projekt GrönBostad unikt ska lyftas fram på arenan och där sammanlänkas med andra initiativ inom området för att ge möjlighet att nå regionala och nationella klimatmål och ett ökat och uthålligt bostadsbyggande.

För ingående parter i Grön Bostad syftar arenan till att möjliggöra en dialog med regionens aktörer om resultat, metoder och angreppssätt. Det ger parterna möjlighet att kommunicera lösningar och få feedback som kan bidra till en ökad förståelse av aktörers behov som ger stöd för fortsatt utveckling.

Efter programperioden har innovationsupphandlingens roll förstärkts vilket resulterat i lägre trösklar för SME-företags insteg i offentlig och privat upphandling. Samtidigt har den projektprocess för innovationsupphandlingar som skapats nu etablerats mellan KTH, IVL, Sustainable Innovation, LST och offentliga/privata beställare och processen löper vidare genom den ordinarie verksamhet som skapats inom respektive organisation.

Grön BoStad ska förhålla sig till aktuella processer och de förändringar som regionen, staten och EU beslutar. Exempel från regional nivå är RUFSS, från EU-nivå nära-noll-energibyggnader och ekodesign, på statlig nivå utredningar som miljömålsberedningens förslag till ny klimatlag och energikommissionens arbete.

6. Organisation och genomförande

Projektorganisation

DIAGRAM 1 - Grön BoStad delprojektstruktur

KTH är projektägare och stödmottagare. Delprojektledare (WP-ledare) är samverkansparter. Övriga parter är medfinansierare. Samarbetande organisationer är SME som deltar med egen tid och följs på orgnr-nivå. Deltagande företag är SME som deltar vid enstaka tillfällen och registreras på orgnr-nivå.

Grön BoStad är bygger på en medfinansieringsmodell som växlar upp redan pågående och finansierade projekt inom samhällsbyggnadssektorn på framförallt KTH, IVL och SUST med ERUF-medel. På så sätt kan de pågående projekten nå längre och sättas i ett större sammanhang än med ordinarie finansiering. Nyttan av de pågående projekten är att kunskap, nätverk, projektformer redan är formade. De ERUF-medel som beviljas kommer också att ha kortare startsträcka och nå längre med denna modell genom att de aktiviteter som finansieras tar sitt avstamp i redan pågående processer. Medfinansieringsmodellen kräver stora, stabila och erfarna aktörer som dels har en stor portfölj av redan finansierade projekt att välja ifrån och dels har en stabil utveckling för att kunna förvalta resultaten efter projektets slut. KTH, IVL, SUST och Länsstyrelsen fyller alla dessa kriterier. Exempel på medfinansieringsprojekt är Vinnova Utmaningsdriven innovation - Steg 2, Samverkansprojekt 2016 (vår) En snabbare och mer kostnadseffektiv renovering av miljonprogrammets fastighetsbestånd och Formas stark forskningsmiljö Upphandling för ett hållbart och innovativt samhällsbyggande (se också bilaga Bil 1_4B Medfinansiering Vinnova Ansökan, Bil 1_6C Medfinansiering Formas ProcSibe och Bil 1_6B Medfinansiering projekt). En annan effekt av medfinansieringsmodellen är att många redan existerande nätverk engageras. Till exempel finns följande kommuner och/eller dess kommunala bostadsbolag representerade i medfinansierande projekt: Sundbyberg, Solna, Nynäshamn, Stockholm, Södertälje, Nacka, Täby, Upplands Väsby, Botkyrka och Värmdö.

Grön BoStad är organiserat kring KITTA: projektledning och kommunikation, LÄNKÅ: en kärna av verktyg (testbäddar, upphandling och arenan) för att hjälpa SME och beställare inom bostadssektorn att bidra till en koldioxidsnål ekonomi i regionen samt ÖVERBRYGGA: kunskap och följeforskning för att kritiskt granska och dokumentera verksamheten. Delprojektstrukturen följer denna logik.

Delprojekt inom KITTA: Projektledning (WP1) och Kommunikation (WP2) styr, samlar och samordnar de övriga delprojekten med hjälp av tre arbetsgrupper: Styrgrupp, Projektgrupp och Referensgrupp. Dessa grupper möts regelbundet under projekttiden.

Delprojekt inom LÄNKÅ:
Testbäddar (WP3) leds av IVL och består av tre olika delar: 1) ett forum för befintliga testbäddar, 2) ett stöd för kommuner som själva vill starta en testbädd och 3) en möjlighet för företag att få teknik verifierad av en oberoende aktör.
Upphandling (WP4) leds av SUST och har den övergripande målsättningen att föra offentliga och privata beställare och SME-företag närmare varandra

i syfte att öka beställarens trygghet i utveckling och upphandling, förenkla innovativa SME-företags deltagande i offentliga och privata upphandlingar och driva på innovations- och utvecklingskraften i den Svenska bygg- och renoveringsindustrin. Arenan (WP5) leds av Länsstyrelsen och har målet att skapa en process för dialog och kommunikation mellan aktörer inklusive en årlig återkommande konferens där aktörerna möts. Arenan är inte endast ett event utan även mobilisering, förankring och spridning av koldioxidsnålt byggande och renovering i Stockholmsregionen.

Delprojekt inom ÖVERBRYGGA:

Kunskap (WP6) leds av KTH och handlar om att, dels kvalitetssäkra de innovationer och processer som olika SME för till marknaden, dels tillföra kunskap som finns olika forskningsprojekt på KTH till relevanta SME och andra delprojekt inom projektet. Följeforskning (WP7) kommer att handlas upp och kritiska granska verksamheten.

Arbetsätt

DIAGRAM 2 - Snurran

Projektets primära målgrupper SME-företag och beställare bjuds in/kommer till Grön BoStad genom de nätverk och kontakter som redan finns (till exempel Stockholm Clean Tech, Green Boost, KTH Näringslivssamverkan, medfinansierande projekt som ProcSIBE och ISSUE, STING, Sveriges byggindustrier, mm). Dessa kontakter och nätverk kommer att växa under projektets gång. Projektgruppen (1.2) diskuterar därefter hur och var i projektet SME eller beställare först ska delta utifrån SME behov och förmedlar kontakten med respektive samverkanspart. Till exempel kan en SME med redan prövad teknik som haft svårt att få visa upp sin produkt eller tjänst i projekt och kan ha behov av en testbädd. Projektledningen i delprojekt Testbäddar (3.0) tar emot SME-företaget och matchar det mot rätt miljö i Stockholmsregionen. I detta exempel kan företaget få delta i en ny testbädd som ska byggas upp. Efter en tid när resultat finns får också SME-företaget möjligheten att visa upp och presentera sin produkt för beställare i Arenan (5.1) och eventuellt på den årliga Arenan (5.4).

Ett annat exempel kan vara en beställare som har som målsättning att bidra till en koldioxidsnål ekonomi genom att bli bättre på upphandlingar. Delprojekt Upphandling kan ta emot (4.0) beställaren och slussa vidare till rätt aktiviteter/steg i upphandlingsprocessen. Kanske denna beställare är ett kommunalt bostadsbolag som kan delta i en innovationsupphandling som de annars inte skulle orka med (4.3). I just denna upphandling kanske en produkt eller tjänst från ett SME-företag blir upphandlat och växer genom en större hemmamarknad. Kommunen i sin tur kan sprida sina erfarenheter på Arenans workshopserie (5.3) där nya potentiella målgrupper kan nås.

Grön BoStad bygger på att redan pågående projekt involveras. Fallstudier har bättre förutsättningar än andra att bidra till projektets mål och kan följas närmare och stödjas med fler insatser. Exempel är: 1. Innovationsplattform hållbara STHLM är ett tre-årigt projekt med stöd från VINNOVA som syftar till att skala upp och systematisera lärandet från innovativa stadsutvecklingsprojekt, tydliggöra innovationsprocesser såväl inom stadens organisation som mellan staden och externa samverkanspartner samt att stärka tvärssektoriell samverkan. Projektet består av tre dynamiskt länkade arbetspaket (förstå, förankra, förverkliga) där ett av arbetspaketerna, förankra, fokuserar på att utveckla samspel och stöd för att öka lärandet mellan kunskapsintensiva och tvärgående nätverk. 2. Patrik Derk är stadsdelsdirektör i Rinkeby-Kista i

Stockholm och var tidigare VD för kommunala bostadsbolaget TelgeHovsjö i Södertälje. Där ledde han en omvandling av ett miljonprogramsområde med ca 6000 boende, dåligt rykte och svaga förutsättningar. Modellen han utvecklat bygger på att varje fysisk investering också ska ha en social verkan. Nu är han intresserad av att ta sig an trångboddheten och svårigheterna med att tillmötesgå behovet av tillfälliga bostäder på Norra Järva i Stockholms stad. Brön BoStad kommer att kunna bidra med flera nycklar i denna strävan.

3. **MÖTESPLATSER I DET OFFENTLIGA RUMMET** Många av de förorter som ingår i miljonprogrammet saknar en social och fysiskt infrastruktur i det offentliga rummet som kan utgöra tillgängliga och attraktiva mötesplatser. I syfte att bidra till en lösning på detta samhällsproblem arbetar stiftelsen IoU Design, Södertäljes Samhällbyggnadskontor, Konstfack, Carl Malmsten MöbeldesignSkola (LiU) samt Coompanion, Samordningsförbundet i Södertälje och det kommunala bolaget Telje Tillväxt om ett helt nytt och unikt projekt. Utgångspunkten i processen är en inkluderande designprocess i utformningen av såväl fysiska och digitala produkter som sk områdesföretag. I projektet vill vi utveckla ett lokalt förankrat koncept med lokal produktion, marknadsföring, distribution och försäljning av väldesignade mötesplatser i det offentliga rummet med fokus på miljonprogrammen.

7. Aktiviteter

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Extern kommunikation och resultatspridning	2016-08-01	2019-07-31	2 700 000	Delprojekt WP 2
Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Delprojekt WP 2 Information och kommunikation	2016-12-01	2019-07-31	2 700 000	Kommunikationsplan
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Avslutsarbete	2019-04-01	2019-07-31	500 000	ingår i Delprojekt WP1 Insamling av resultat, analysera resultat och erfarenheter, utvärdera detta och dra slutsatser samt utforma en resultatrapport.
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Utvärdering och lärande	2016-08-01	2019-07-31	1 800 000	Delprojekt WP 7 - följeforskning Handlas upp externt. Tillsammans med följeforskare utvärdera projektets resultat halvårsvis med syfte att förbättra och följa upp projektets övergripande mål. Se nedan Årligen genomföra enkätundersökning gentemot målgruppen för att inhämta deras synpunkter på stödets kvalitet. Årligen genomföra en intressentundersökning då alla viktiga intressenter i regionen får svara på frågor och komma med synpunkter på hur stödet till SME fungerar och hur det kan utvecklas. Genom projektgruppen och styrgruppen kontinuerligt följa projektet så att planerade aktiviteter genomförs och att uppsatta mål uppnås. Därutöver systematiseras och dokumenteras de affärsutvecklingsmetoder som växer fram under projektet.
Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning

Delprojekt WP 7 Följeforskning	2016-11-22	2019-07-31	1 800 000	Upphandling av följeforskning
-----------------------------------	------------	------------	-----------	-------------------------------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Delprojekt WP 1 Projektledning	2016-08-01	2019-07-31	6 271 105	Summan inkluderar SEK 500 000 för avslutsarbete (listad som annan aktivitet)
Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
1.0 Projektledning	2016-08-01	2019-07-31	2 382 428	Aktiviteter inkluderar möten och workshops för styrgruppen, projektgruppen och referensgruppen samt årliga avstämningar med SME i samband med konferens. Projektledare Erik Stenberg, KTH KTH SME koordinator Hanna Eriksson Lagerberg Projektkononom Projektadministratör (+ 500 000 aktivitet avslutsarbete)
1.1 Styrgrupp	2016-08-01	2019-07-31	804 982	Styrgruppen träffas 4 ggr/året och beslutar kring projektets budget, organisation och mål. Styrgruppen är sammansatt av Samverkansparter Projektledare Erik Stenberg, KTH Samverkanspart WP 3 IVL Östen Ekengren/Anna Jarnehammar Samverkanspart WP 4 SUST Ola Alterå Samverkanspart WP 5 LST Karina Uddén Samverkanspart WP 6 KTH Tord af Klintberg Medfinansiär SLL Hanna Wiik Övriga medfinansiärer (till exempel Formas, Vinnova, Energimyndigheten och kommuner) KTH Arne Johansson/Margareta Norell KTH Näringslivssamverkan Ulrika Ljungman KTH Centrum för Hållbart Samhällsbyggande Mats Wilhelmsson KTH SME koordinator Hanna Eriksson Lagerberg Tillväxtverket Maria Gelin Axelsson Projektkononom Följeforskare
1.2 Projektgrupp	2016-08-01	2019-07-31	854 982	Projektgruppen träffas 6 ggr/året och beslutar kring delprojektets genomförande, medverkande SME och beställare. Projektgruppen leds av projektledaren. Projektledare Erik Stenberg, KTH SME koordinator Hanna Eriksson Lagerberg, KTH WP 3 ledare Johan Strandberg, IVL WP 4 ledare Thomas Sundén, SUST WP 5 ledare Anna-Lena Lökvist Andersen, LST WP 6 ledare Tord af Klintberg, KTH Kommunikatör (tillika WP2-ledare) Projektkononom Projektadministratör
1.3 Referensgrupp	2016-08-01	2019-07-31	829 982	Referensgruppen träffas 3-4ggr/året och är kontaktytan mot samhället i stort och andra sakägare samt rådgivande till styrgrupp och projektgruppen. Projektledare Erik Stenberg, KTH SME koordinator Hanna Eriksson Lagerberg, KTH Grön BoStad WP ledare Emil Lindqvist, KSL Lisa Enarsson, Stockholm/Grow Smarter Göran Finnveden, KTH Katarina Schylman, IQ samhällsbyggnad Olga Kordas, KTH Patrik Derk, stadsdelsdirektör Rinkeby-Kista i Stockholms stad Anna Karin Stoltz Ehn, innovationsplattform Stockholms stad Jennie Cato, Teknikföretagen Thomas Wildig, SBRD Stefan Lidgren, konsult Fredrik Meurman, EcoLoop Maria Brogren, Sveriges byggindustrier Allan Larsson, ElectricCity, Hammarby Sjöstad 2.0 Håkan Buller, Södertälje Robert Lindqvist, IOU Design Madeleine Nobs, NCC Ivana Kildsgaard, LINK arkitektur

				Carina Listerborn, CRUSH & Malmö Högskola 3 kommunala representanter (t.ex bostadsbolag)
1.4 Seminarier/workshops/resor	2016-08-01	2019-07-31	392 699	Seminarier med bredare nätverk, för deltagande SME-företag och studieresor i syfte att förbättra projektet
1.5 Uppföljning och upphandlingar	2016-08-01	2019-07-31	506 033	Upphandling av delprojekt WP2 Kommunikation och WP7 Följeforskning se bifogad Upphandlingsplan Upphandling av extern kommunikationsbyrå En kommunikationsplan för hela projektet skall utformas .Resultaten av projektet skall löpande föras ut till berörda aktörer i Stockholmsregionen genom projektparternas nätverk, hemsidor, events, återkommande nyhetsbrev, pressmeddelanden, årsrapporter, bloggar och genom artiklar i tidningar och media. Dessutom tillkommer det material som kommer att generas av den externa utvärderingen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Delprojekt WP 3 Testbäddar	2016-08-01	2019-07-31	5 049 114	<p>En testbädd är en fysisk eller virtuell miljö där företag, akademi och andra organisationer kan samverka vid utveckling, test och införande av nya produkter, tjänster, processer eller organisatoriska lösningar inom utvalda områden.</p> <p>Projektet kommer att se till att fler företag får tillgång till testinfrastruktur genom att förtydliga och samla de olika erbjudanden som testbäddarna i regionen har, skapa nya bäddar kring områden där det finns behov, samt finansiera testning av teknik vilket i vissa fall sker i testbäddarna. Att företagen får tillgång till testbäddarna är viktigt eftersom att instegshöjden inom miljöteknik och bygg är hög, för små och medelstora företag med långa ledtiderna och stora investeringar. För dem kommer testbäddarna att fungera som ett viktigt steg på väg mot att kunna sälja produkter på både hemmamarknad och exportmarknad.</p>

Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
3.0 Delprojektledning	2016-08-01	2019-07-31	336 368	<p>Testbädden i sig fyller dels en teknisk funktion. Den är riggad för att kunna utföra tester och verifieringar som redovisar vad tekniker presterar. Dels fyller den en kunskapspridande funktion, eftersom att tekniken kan demonstreras för potentiella kunder i en verklig kontext. Det blir genom testbädden lättare att förstå att hur tekniken kommer att fungera på riktigt. Genom att testbäddarna kommer att bygga på dialogprocesser så kommer förståelsen och acceptansen för nya åtgärder och insatser att öka. Intressenternas engagemang, kunskap om och intresse kommer att öka i och med de får möjlighet att vara delaktiga i utvecklingsprocessen. Dialogprocesser ökar chanserna för att nya lösningar ska få ett brett genomslag och därmed verkligen påverka den hållbara stadsutvecklingen.</p> <p>Effekten av detta är sammantaget att tiden mellan FoU, demo och försäljning kortas för företagen, vilket förbättrar deras chanser till tillväxt. Detta krävs särskilt inom området hållbar stadsutveckling som karaktäriseras av stora investeringar, långa ledtider och offentligt ägande.</p>
3.1 Samordning av befintliga testbäddar	2016-08-01	2016-08-31	853 642	<p>I Stockholmsregionen finns redan ett flertal områden och aktörer som antingen driver eller har ambitionen att driva testbäddar. Detta är naturligtvis positivt och något som projektet ska ta vara på. Det skulle vara önskvärt för både aktörerna och branschen i stort om utnyttjandet av dessa testbäddar ökade. Problemet är idag att det är svårt som företag att få koll på vilka testbäddarna är och vad de kan erbjuda företaget. Om man samlade testbäddarna skulle de dels få en chans att diskutera inriktning och verksamhet så att överlappet mellan aktörer minskade och dels skulle man kunna sammanställa vilka kompetenser som finns hos dessa. Det skulle i sig ge ett mer lättöverskådligt erbjudande för företagen, vilket underlättar engagemang. Löpande under projektet kommer möten att hållas där aktörerna bakom testbäddarna deltar. Syftet med mötena är att informera</p>

3.2 Utveckling av nya testbäddar	2016-08-01	2016-08-31	1 657 283	<p>varandra om vilka företag man jobbar med och om man fått förfrågningar som kan hanteras av andra aktörer. inkluderar dokumentation av WP 3 till slutrapport inkluderar etablering av projektgrupp</p> <p>När sammanställningen av kompetenser och behov är genomförd kommer dessa att matchas mot en undersökning som görs med avseende på företagets behov. Detta resulterar i en GAP-analys, vilken utgör en slags kravprofil för en ny testbädd. Ambitionen är att denna ska drivas av en offentlig aktör, i samarbete med en forskningsaktör. Motivet till detta är att den offentliga aktören på så sätt känner ett större ägande av de resultat som kommer fram från testbädden. Och om man känner ett ägande är det mer sannolikt att man tar steget att verkligen implementera tekniken i verklig drift, vilket är det slutliga målet. De offentliga aktörerna får genom ett ansökningsförfarande söka efter stöd från projektet till att bygga upp sin verksamhet och blir därmed också en av testbäddarna i Grön BoStad.</p>
3.3 Verifiering av tekniker	2016-08-01	2016-08-31	2 201 821	<p>Ett stöd riktat direkt till SME:er är verifiering av tekniker. Här ges företagen möjlighet att söka stöd från projektet som de kan omsätta hos de tekniska konsulter som upphandlas av projektet. Vad som verifieras kommer att vara olika från fall till fall. Det projektet kommer att utvärdera ansökningarna på är effektiviteten i pengarna. Alltså hur avgörande projektets stöd bedöms vara för företagets utveckling.</p>

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Delprojekt WP 4 Upphandling	2016-08-01	2019-07-31	4 973 561	<p>WP 4 syftar till att skapa förutsättningar och verktyg för SME-företag att tillsammans med offentliga och privata beställare utvecklas genom medverkan i projektets innovationsupphandlingar. På detta sätt syftar projektet till att utveckla SME-företag som kan ge stöd till att minska segregationen, CO2 utsläppen och skapa fler bostäder inom regionen. Dessa målsättningar hänger intimt samman med stadens växande problemställningar inom nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder. Bostäder och arbete hänger ihop med andra välfärdsfrågor och det är därför viktigt att kunna bidra till snabb integration och etablering av nyanlända på bostads- och arbetsmarknaden. För att en klimatsäker renovering och nybyggnation av bostäder skall kunna ske i stor skala över hela Sverige krävs att byggkostnaderna minskar drastiskt samtidigt som innovationsklimatet höjs så att SME-företag kan utvecklas och ge stöd till ökad sysselsättning och integration.</p> <p>Projektstrukturen via testbäddar (WP 3) till innovationsupphandlingar (WP 4) och kommersialisering genom matchmaking och kunskapsöverföring (WP 5) sker i konsortium med de offentliga och privata beställare som har intresse av de aktuella SME-företagens innovationer. Projektstrukturen följer en iterativ process som upprepas för de SME-företag som deltar i projektets testbäddar och innovationsupphandlingar och bygger på att WP 3 tillsammans med WP 4 och intresserade beställare identifierar de SME-företag som kan leverera enligt beställarnas kravställningar och projektets målsättningar kring minskad segregation, CO2 utsläpp och SME- tillväxt inom nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder. Genom WP 5 förs sedan SME-företagen och dess innovationer ut till regionens kommuner med stöd från myndigheter och näringslivsbolag.</p>

Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
4.0 Delprojektledning	2016-08-01	2016-08-31	1 273 561	<p>Projektstrukturen via testbäddar (WP 3) till innovationsupphandlingar (WP 4) och kommersialisering genom matchmaking och kunskapsöverföring (WP 5) följer en iterativ process i konsortium med offentliga och privata beställare. Projektets målsättningar hänger intimt samman med stadens och de allmännyttiga bostadsbolagens växande problemställningar inom nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder. Det finns ett antal stora hinder för SME tillväxten i Sverige som projektet kan hitta lösningar till genom WP 4. Det faktum att beställaren (offentlig som privat) prioriterar köpet av en trygg och säker leverans innebär att kvalifikationskraven i</p>

				<p>upphandlingen ökar vilket försvårar för SME-företag, Företagarna (2012) ¿Små företag och offentlig upphandling ¿ hur går det?¿. Samtidigt bekräftar Dan Sjöblom, generaldirektör Konkurrensverket vid konferensen Entreprenadrisker inom bygg och anläggning, Stockholm den 28 september 2011 att konkurrensen inom byggbranschen i Sverige är låg. Även om branschen innehåller tusentals företag, finns det bara ett fåtal som kan ta på sig riktigt stora projekt. Konkurrensen från utländska företag är fortfarande låg och inträdesbarriärerna är höga. Enligt en intervjustudie genomförd av IVL på uppdrag av Stockholm Business Region Development ser SME-företag Sverige som en prioriterad tillväxtmarknad men ser även hinder i kapitalbrist, svårigheter att hitta rätt kompetens, samt en för låg efterfrågan på marknaden. Det är tydligt att offentliga och privata beställare inte känner sig trygga i att handla upp SME-företag med innovativa produkter/ tjänster och system vilket hämmar innovations- och utvecklingskraften bland Svenska SME-företag. Samtidigt pekar Konkurrensverkets forskningsrapport ¿Entreprenadupphandlingar¿ ut hur privata och offentliga beställare kan främja effektivitet och innovation i sina byggprojekt genom att välja lämpliga upphandlingsstrategier som möjliggör en situationsanpassad balans mellan samarbete och konkurrens. På detta sätt har professionella beställare möjlighet att påverka branschens utveckling.</p>
4.1 Utveckling av projektstruktur	2016-08-01	2019-07-31	1 150 000	<p>Projektstrukturen via testbäddar (WP 3) till innovationsupphandlingar (WP 4) och kommersialisering genom matchmaking och kunskapsöverföring (WP 5) följer en iterativ process i konsortium med offentliga och privata beställare. Projektets målsättningar hänger intimt samman med stadens och de allmännyttiga bostadsbolagens växande problemställningar inom nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder.</p>
4.2 Urval och utveckling av SME-företag och demonstrationer	2016-08-01	2019-07-31	650 000	<p>De innovationsupphandlingar som skapas gynnas av medverkan från de allmännyttiga bostadsbolagen på samma sätt som bolagen gynnas av medverkan i dessa innovationsupphandlingar.</p>
4.3 Genomförande av innovationsupphandlingar	2016-08-01	2019-07-31	1 800 000	<p>Projektstrukturen upprepas för de SME-företag som deltar i projektets testbäddar och innovationsupphandlingar och bygger på att WP 3 tillsammans med WP 4 och intresserade offentliga/ privata beställare identifierar de SME-företag som kan leverera enligt beställarnas kravställningar och projektets målsättningar.</p>
4.4 Kommersialisering	2016-08-01	2019-07-31	100 000	<p>De SME-företag som tas in i processen genomgår en Due Dilligence för att säkerställa innovationshöjd (teknik/affär) och erbjuds teknik- affärsutvecklingscheckar som kan lösas in genom medverkan i Sustainable Innovations Business Builder. Genom arenan för matchmaking & kunskapsöverföring förs sedan SME-företagen och dess innovationer ut till regionens kommuner med stöd från myndigheter och näringslivsbolag.</p>

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Delprojekt WP 5 Arenan	2016-08-01	2019-07-31	5 069 332	<p>Projektstrukturen via testbäddar (WP 3) till innovationsupphandlingar (WP 4) och kommersialisering genom matchmaking och kunskapsöverföring (WP 5) följer en iterativ process i konsortium med offentliga och privata beställare. Projektets målsättningar hänger intimt samman med stadens och de allmännyttiga bostadsbolagens växande problemställningar inom nyproduktion, omvandling, renovering och tillfälliga bostäder.</p> <p>Det finns ett antal stora hinder för SME tillväxten i Sverige som projektet kan hitta lösningar till genom WP 4. Det faktum att beställaren (offentlig som privat) prioriterar köpet av en trygg och säker leverans innebär att kvalifikationskraven i upphandlingen ökar vilket försvårar för SME-företag, Företagarna (2012) ¿Små företag och offentlig upphandling ¿ hur går det?¿. Samtidigt bekräftar Dan Sjöblom, generaldirektör Konkurrensverket vid konferensen Entreprenadrisker inom bygg och anläggning, Stockholm den 28 september 2011 att konkurrensen inom byggbranschen i Sverige är låg. Även om branschen innehåller tusentals företag, finns det bara ett fåtal som kan ta på sig riktigt stora projekt. Konkurrensen från utländska företag är fortfarande låg och inträdesbarriärerna är höga. Enligt en intervjustudie genomförd av IVL på uppdrag av Stockholm Business Region</p>

Development ser SME-företag Sverige som en prioriterad tillväxtmarknad men ser även hinder i kapitalbrist, svårigheter att hitta rätt kompetens, samt en för låg efterfrågan på marknaden. Det är tydligt att offentliga och privata beställare inte känner sig trygga i att handla upp SME-företag med innovativa produkter/ tjänster och system vilket hämmar innovations- och utvecklingskraften bland Svenska SME-företag. Samtidigt pekar Konkurrensverkets forskningsrapport „Entreprenadupphandlingar“ ut hur privata och offentliga beställare kan främja effektivitet och innovation i sina byggprojekt genom att välja lämpliga upphandlingsstrategier som möjliggör en situationsanpassad balans mellan samarbete och konkurrens. På detta sätt har professionella beställare möjlighet att påverka branschens utveckling.

Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
5.0 Delprojektledning	2016-08-01	2019-07-31	1 304 666	<p>-Kontinuerlig dialog med WP1 och WP2 i syfte att skapa synergieffekter och därigenom maximera kommunikationsnyttan för Grön Bostad.</p> <p>Arenan leds av Länsstyrelsen i samverkan med Länsstyrelsen, KSL, Landstinget och KTH. Arbetet kommer att bedrivas i en arbetsgrupp som gemensamt ansvarar för att uppfylla syfte och mål samt utföra nedan beskrivna aktiviteter.</p> <p>Arenan ska ha medverkan från kommuner, länsstyrelsen, landstinget, företag och akademiska institutioner men är öppen också för andra institutioner/verksamheter. Exempel på aktiviteter där beställare, leverantörer och forskare möts kan vara konferenser, mässor, workshops och studiebesök.</p> <p>Arbetet i WP 5 ska förhålla sig till aktuella processer och de förändringar som regionen, staten och EU beslutar. Exempel från regional nivå är RUFSS, från EU-nivå nära-noll-energibyggnader och ekodesign, på statlig nivå utredningar som miljömålsberedningens förslag till ny klimatlag och energikommissions arbete.</p> <p>Arenan ska förhålla sig till regionens samhällsbyggnadsplanering och RUFSS-arbetet. Arenan kan bidra till att konkretisera handlingsplanen i RUFSS men som en fristående process. Andra regionala arbeten och policys som arbetet kan förankras i är Strategi för vattenförsörjning, Klimat- och energistrategin, Färdplan 2050 osv. Det finns möjlighet att koppla ihop de event och forum som finns idag som; Regionala miljömålsrådet, Bostadsforum, Strategiskt nätverk inom samhällsbyggnadsområdet mm.</p>
5.1 Mobilisering	2016-08-01	2019-07-31	907 333	<p>-En kontinuerlig workshopserie där regionens aktörer möts för att diskutera identifierade utmaningar som kopplar till målen i WP5.</p> <p>Information och seminarier 10 tillfällen per år Förberedande behovsinventering av event</p>
5.2 Studiebesök	2016-08-01	2019-07-31	150 000	<p>-Arrangemang av studiebesök som utgår från identifierade behov hos ingående parter i Grön Bostad.</p> <p>Information och seminarier Ca 20 besök per år inkl KSO-möten KSL Förberedande behovsinventering av event</p>
5.3 Workshopserie	2016-08-01	2019-07-31	907 333	<p>-Ett flertal öppna seminarier som utgår ifrån Grön Bostads behov där aktuella tematiska frågor, resultat eller metoder kan presenteras och synliggöras för relevanta aktörer.</p> <p>Workshops och andra evenemang där politiker och tjänstemän från kommuner och kommunala bolag men även privata investerare möter forskare och företag.</p>
5.4 Konferens	2016-08-01	2019-07-31	1 800 000	<p>-En årlig sammankomst/konferens som syftar till att presentera framtagna resultat och skapa ett forum för att utmana olika aktörer att mobilisera, förankra och implementera hållbar teknik i bostadssektorn.</p> <p>För att Stockholms län ska kunna möjliggöra en fortsatt ökad tillväxt och en lyckad integration behöver länet skapa förutsättningar och kraftsamla för att lyckas med ett flertal utmaningar. WP5 har som mål att bidra till lösningen av två av dessa. Dels nå klimatmålen och dels bygga och renovera ett stort antal bostäder. För att kunna uppnå detta kan inte bostadsfrågan behandlas som en isolerad del av regionens utveckling utan snarare betraktas som en central komponent för hållbar tillväxt, kompetensförsörjning och som ett verktyg för att möta ekologiska och sociala utmaningar.</p> <p>Det finns idag tekniska lösningar och forskning kring hållbar teknik som kan användas för att närma oss klimatmålen men</p>

de har svårt att nå ut i praktisk tillämpning. Det behövs en ökad kommunikation mellan de parter som är inblandade i såväl nyproduktion, renovering, omvandling som tillfälliga bostäder. Alla delar i byggkedjan behöver involveras för att nå minskade koldioxidutsläpp. I regionen saknas arenor som möjliggör dialog kring aktuella och framtida frågor där dessa aktörer kan mötas.

En fördjupad samverkan mellan aktörer på olika nivåer och med olika ansvarsområden inom bostadssektorn innebär ett förbättrat kunskaps- och informationsutbyte som kan bidra till lärande och skapa möjligheter för att minska genomförandeunderskottet. Det handlar bland annat om planerare, upphandlare, företag och forskare. Offentlig och privat sektor behöver kommunicera mer aktivt med varandra. Stockholmsregionen har därför behov av en arena där de olika sektorerna möts för lärande och kontaktskapande.

I dessa möten finns en stor potential att se synergier och nya möjligheter. Arenan ska vara en mötesplats där den offentliga förvaltningen kan möta små och medelstora företag inom cleantechsektorn. Innovationsföretag kan introducera sina idéer och kommuner presentera vilka politiska visioner som driver framtidens bostadsbyggande.

Kommunerna har ett stort ansvar som beställare av de bostäder som nu planeras. Både när det gäller att skapa goda boendemiljöer, men också för att lyfta fram nya idéer och möjliggöra för innovationsföretag att komma in på bostadsbyggnadsmarknaden. Det kan ske genom att den offentliga sektorn i större utsträckning inriktar sig på innovationsupphandling eller att ge fler företag möjlighet att starta upp testbäddar för att pröva sina produkter. Ett exempel som kan bidra till en mer koldioxidsnål ekonomi är att sammankoppla Clean Tech-sektorn med offentlig sektor i syfte att synliggöra ny innovativ miljöteknik.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
Delprojekt WP 6 Kunskap	2016-08-01	2019-07-31	4 824 071	WP 6 genomförs av forskare på KTH, som är ett av Europas ledande tekniska universitet och en viktig arena för kunskapsutveckling. Som Sveriges största universitet för teknisk forskning och utbildning samlar KTH studenter och forskare från hela världen. KTH har tre uppgifter i detta WP. Den första gäller att vara en kanal för att överföra kunskap mellan forskare och deras projekt och innovativa SME. Den andra är att bidra med den kritiska analys som är en del i universitetens tradition och kärnkompetens. Den kommer här att användas för att kvalitetssäkra de idéer som olika SME för fram. Den tredje uppgiften är att samspela med övriga operativa WPn som drivs av IVL, Sustainable Innovation samt Länsstyrelsen, Landstinget och KSL för Stockholmsregionen. Arbetet ska ske genom nätverksarbete, analys workshops, seminarier och ska manifesteras i rapporter som ska kunna fungera som beslutsunderlag exempelvis för beställare.
Delaktivitet	Startdatum	Slutdatum	Kostnad	Beskrivning
6.0 Delprojektledning	2016-08-01	2019-07-31	1 392 482	Leda och koordinera WP 6, vid löpande projektmöten och kvartalsvisa arbetsgruppsmöten. Arbetsgruppen består av: Tina Karrbom Gustavsson Bo Olofsson Patrik Derk Ulf Viktorsson + 1-2 personer till Arbetet drivs kontinuerligt med delrapporter. När det gäller projektet som helhet så är det också viktigt att exempelvis demo-projekt utförs så stringent som möjligt. Härvid kan KTH och IVL utbyta kunskap avseende metodik mm samt bidra till utvärdering och till inspel för utveckling av koncept och arbetsmetoder som förekommer i demo-projekten. KTH driver även forskning avseende upphandling, och en dialog kan föras med Sustainable Innovation avseende detta. KSL, Stockholms Landsting och Länsstyrelsen har naturligtvis stora kunskaper avseende offentligt verksamhet i Stockholmsregionen
6.1 SME nätverksbyggande	2016-08-01	2019-07-31	606 449	Forskning: En del av arbetet blir att inventera forskningsverksamhet på KTH och finna de forsknings och utvecklingsprojekt som har bäring på de olika områdena nybyggnation-omvandling-renovering-tillfälliga bostäder.

				<p>Målet är att hitta och inventera minst 40 forskningsprojekt SME: KTH har sedan länge kontakt med ett flertal innovativa SME-företag. I denna WP kommer dessa SME att inventeras/analyseras för att utvärdera ifall de kan vara „nyttiga“ i en framtida hållbarhetskontext. Målet är att hitta och inventera minst 30 SME</p> <p>Behov: Det är också viktigt att inventera det verkliga behovet när det gäller renovering mm. Om detta behov överdrivs eller beskrivs på ett felaktigt sätt, så finns det risk att resurser sätts på fel ställe. Målet är att hitta och inventera minst 10 fastighetsbolag avseende deras behov.</p>
6.2 Beställare nätverksbyggande	2016-08-01	2019-07-31	406 449	<p>Nätverksbyggande</p> <p>Inventera och utöka nätverk på KTH och med andra forskningsinstitutioner utanför KTH. Minst 30 kontakter ska tas i detta avseende.</p> <p>Inventera och utöka nätverk med långsiktiga aktörer som fastighetsbolag och förvaltningsbolag. I detta arbete kommer WP 6 även att bygga nätverk med Stockholmsregionens olika kommuner samt även företrädare för civilsamhället. Minst 50 kontakter ska tas i detta avseende.</p> <p>Skapa nätverk inom forskning och samhälle</p> <p>„Inventera och utöka nätverk på KTH och med andra forskningsinstitutioner utanför KTH. Minst 30 kontakter ska tas i detta avseende.</p> <p>„Inventera och utöka nätverk med långsiktiga aktörer som fastighetsbolag och förvaltningsbolag. I detta arbete kommer WP 6 även att bygga nätverk med Stockholmsregionens olika kommuner samt även företrädare för civilsamhället. Minst 50 kontakter ska tas i detta avseende.</p>
6.3 SME rapporter	2016-08-01	2019-07-31	1 955 794	<p>Rapporter som väger in hela begreppet hållbar stadsutveckling</p> <p>Analysera och kvalitetssäkra olika SME och deras idéer, genom en relevant värdering. Det gäller teknikvärdering, ekonomisk, social och miljö-värdering. Minst 20 SME ska analyseras.</p> <p>Det ska också genomföras olika workshop för olika SME, där en övergripande analys av företaget arbetas fram. Där ska lärare och forskare med särskild kompetens för SMEs idéer vara engagerade. Minst 15 olika sådana workshops ska genomföras.</p>
6.4 SME dialoger	2016-08-01	2019-07-31	206 449	<p>Etablera kunskapsdialog mellan SME och forskningsprojekt</p> <p>Ett SME kan vara byggt på en bärande idé, samtidigt som det kan finnas forskningsprojekt som kan gränsa till denna idé. Då kan det gagna båda parter att öppna en kanal för kunskapsutbyte mellan dem. Minst 10 sådana kanaler ska etableras</p>
6.5 Kunskapsutbyte	2016-08-01	2019-07-31	256 449	<p>När det gäller kunskap som kan tillföras så kan detta delas upp i tre aspekter</p> <p>Kunskap avseende befintliga forskningsprojekt</p> <p>Kunskap avseende SME samt deras tjänster och produkter</p> <p>Kunskap avseende metodik.</p> <p>Kunskap avseende kommuners olika delar samt dessas funktion</p>

7.2 Innebär någon/några av aktiviteterna i projektet att projektet bekostar insatser som är riktade till enskilda företag?

Nej

Om ja, vilken/vilka aktiviteter?

Om ja, ange budgeterad kostnad

7.3 Finns aktiviteter av socialfondskaraktär?

Nej

Om ja, vilken/vilka aktiviteter?

Om ja, ange budgeterad kostnad

7.4 Genomförs aktiviteter i projektet utanför det programområde som denna ansökan gäller, men ska finansieras genom denna ansökan?

Nej

Om ja, vilken/vilka aktiviteter?

Om ja, ange budgeterad kostnad

8. Indikatorer

8.1 Ange investeringsprioritering

Främja forskning och innovation i samt tillämpning av koldioxidsnål teknik

8.2 Kvantifiera

projektets bidrag i följande

aktivitetsindikatorer

Antal företag som får stöd

0 företag

Kommentarer till indikatorerna
ej aktuellt

Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter

0 företag

Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt stöd

150 företag

Sysselsättningsökning i företag som får stöd

50 heltidstjänster

Antal samarbetande organisationer från olika samhällssektorer

75 samarbetande organisationer

8.3 Ange programspecifikt mål

Stärkta förutsättningar att utveckla och tillämpa koldioxidsnåla lösningar genom fler växande, innovativa företag

9. Budget

Kostnadsslag	2016	2017	2018	2019	Totaler
Personal	1 268 150	3 130 500	3 234 000	1 891 600	9 524 250
- Projektledare KTH 63000/mån 50%	126 000	378 000	378 000	252 000	
- Projektekonom KTH 40000/mån 100%	160 000	480 000	480 000	320 000	
- Projektadmin KTH 40000/mån 50%	80 000	240 000	240 000	160 000	
- WP3 WP-ledare IVL 41000/mån	16 400	41 000	41 000	24 600	
- WP3 resurs IVL 41000/mån	123 000	328 000	328 000	164 000	
- WP4 WP-ledare SUST 45000/mån 20%	36 000	108 000	108 000	72 000	

- WP4 resurs SUST 45000/mån	465 750	517 500	621 000	207 000	
- WP5 WP- ledare LST 40000/mån 50%	80 000	240 000	240 000	160 000	
- WP5 resurs LST 45000/mån 50%	80 000	240 000	240 000	160 000	
- WP5 resurs KTH 40000/mån 10%	16 000	48 000	48 000	32 000	
- WP6 WP- ledare KTH 42000/mån 50%	42 000	252 000	252 000	168 000	
- WP6 resurs KTH 43000/mån 50%	43 000	258 000	258 000	172 000	
Extern sakkunskap och externa tjänster	575 000	3 255 000	3 685 000	3 185 000	10 700 000
- WP 2	200 000	800 000	800 000	600 000	
- WP 3	0	480 000	960 000	960 000	
- WP 4	225 000	275 000	225 000	125 000	
- WP 5	0	600 000	600 000	600 000	
- WP 6	150 000	500 000	500 000	300 000	
- WP 7	0	600 000	600 000	600 000	
Resor och logi	32 500	377 500	377 500	263 750	1 051 250
- WP 1	12 500	187 500	187 500	93 750	
- WP 4	20 000	40 000	40 000	20 000	
- WP 5	0	50 000	50 000	50 000	
- WP 6	0	100 000	100 000	100 000	
Investeringar materiel och externa lokaler	315 000	830 000	1 050 000	765 000	2 960 000
- WP 1	20 000	50 000	50 000	30 000	
- WP 2	50 000	75 000	75 000	100 000	
- WP 3	45 000	135 000	405 000	315 000	
- WP 4	100 000	200 000	150 000	50 000	
- WP 5	50 000	170 000	170 000	120 000	
- WP 6	50 000	200 000	200 000	150 000	
Investeringar i portföljbolag	0	0	0	0	0
Schablonkostnader	845 971	2 124 226	2 190 551	1 290 935	6 451 683
- Lönebikostnader 42,68%	541 246	1 336 097	1 380 271	807 335	
- Indirekta kostnader 15% & 20%	304 725	788 129	810 280	483 600	
Enhetskostnad	0	0	0	0	0
Avgår projektintäkter (negativ kostnad)	0	0	0	0	0

Summa, faktiska kostnader	3 036 621	9 717 226	10 537 051	7 396 285	30 687 183
Offentligt bidrag i annat än pengar	2 541 305	7 419 005	7 419 005	4 548 794	21 928 109
Privat bidrag i annat än pengar	1 200 000	3 400 000	3 400 000	2 000 000	10 000 000
Summa, bidrag i annat än pengar	3 741 305	10 819 005	10 819 005	6 548 794	31 928 109
Summa, kostnader	6 777 926	20 536 231	21 356 056	13 945 079	62 615 292

Finansiär	Beskrivning	2016	2017	2018	2019	Totaler
Offentlig kontantfinansiering		0	100 000	100 000	100 000	300 000
- Länsstyrelsen Stockholm	Reg Tillväxt	0	100 000	100 000	100 000	
Privat kontantfinansiering		0	0	0	0	0
Summa, kontant medfinansiering		0	100 000	100 000	100 000	300 000
Offentligt bidrag i annat än pengar		2 541 305	7 419 005	7 419 005	4 548 794	21 928 109
- WP 1 SME samordnare	lön 41000/mån	82 000	246 000	246 000	164 000	
- WP 1 SME samordnare	lönebikostnader 42,68%	34 998	104 993	104 993	69 995	
- WP 1 SME samordnare	indirekta kostnader 20%	23 400	70 199	70 199	46 799	
- WP 5 WP ledare	lön 45000/mån 30%	81 000	162 000	162 000	0	
- WP 5 WP ledare	lönebikostnader 42,68%	34 571	69 142	69 142	0	
- WP 5 WP ledare	indirekta kostnader 15%	17 336	34 671	34 671	0	
- KTH projektfinansiering	nat finansierade forskningsprojekt	600 000	3 400 000	3 400 000	2 600 000	
- SUST projektfinansiering	nat finansierade forskningsprojekt	1 668 000	3 332 000	3 332 000	1 668 000	
Privat bidrag i annat än pengar		1 200 000	3 400 000	3 400 000	2 000 000	10 000 000
- IVL projektfinansiering	privat finansierade forskningsprojekt	1 200 000	3 400 000	3 400 000	2 000 000	

Summa, bidrag i annat än pengar	3 741 305	10 819 005	10 819 005	6 548 794	31 928 109
Summa, medfinansiering	3 741 305	10 919 005	10 919 005	6 648 794	32 228 109
Europeiska regionala utvecklingsfo nden	3 036 621	9 617 226	10 437 051	7 296 285	30 387 183
Stödandel (EU-medel) av faktiska kostnader	100 %	98,97 %	99,05 %	98,65 %	99,02 %
Stödandel (EU-medel) av stödgrundan de finansiering	44,8 %	46,83 %	48,87 %	52,32 %	48,53 %
Stödandel (EU-medel) av total finansiering	44,8 %	46,83 %	48,87 %	52,32 %	48,53 %
Andel annan offentlig finansiering (annan än EU-medel)	37,49 %	36,61 %	35,21 %	33,34 %	0,48 %
Andel privat finansiering	17,7 %	16,56 %	15,92 %	14,34 %	0 %
Total finansiering	6 777 926	20 536 231	21 356 056	13 945 079	62 615 292

9.4 Förväntas projektet generera nettoinkomster efter projektavslut?

Nej

Om osäker, kommentera

9.5 Söker ni förskott på eventuellt beviljat stöd? Nej

Om ja, belopp

Om ja, motivering

Kommentar till budget

Se bifogad bilaga Ekonomibilaga Grön BoStad
160331

10. Bilagor

Namn

Beskrivning/Kommentar

Bil 1_3 Medfinansieringsintyg IVL.pdf

Bil 1_4A Medfinansieringsintyg Sustainable
Innovation_påskrivet.pdf

Bil 1_4B Medfinansiering Vinnova Ansökan.pdf

Bil 1_5 Medfinansieringsintyg
Länsstyrelsen_påskrivet.pdf

Bil 1_6A Medfinansieringsintyg KTH.pdf

Bil 1_6B Medfinansiering projekt.pdf

Bil 1_6C Medfinansiering Formas ProcSibe.pdf

Bil 3_Risikanalys Grön BoStad 20160330.pdf

originalansökan_1000004288.pdf

Bil

5_Samverkansavtal_Grön_BoStad_KTH_IVL_SUST
_LST.pdf

Bil 6_Ekonomibilaga Grön BoStad 160331.xlsx

Bil 7_Grön BoStad_diagram.pdf

Bil 8_Delprojektkisser Grön BoStad WP 3-6.pdf

Bil 9_3 Fallstudie IOU Design Södertälje.pdf

Bil 9_5 Fallstudie ISSUE.pdf

Bil 9_5 Fallstudie STHLM ExplK del.pdf

Bil 4_Upphandlingsplaner_KTH.pdf

Signatur

Saknas